

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
студентів напрямку
“ПСИХОЛОГІЯ”
спеціалізація “МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ”
(освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено доктором філософії в галузі психології, доцентом кафедри медичної психології та психокорекції МАУП О. Г. Чуприковою

Затверджено на засіданні кафедри медичної психології та психокорекції (протокол № 4 від 17.04.09)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Чуприкова О. Г. Програма виробничої практики студентів напрямку "Психологія" спеціалізація "Медична психологія" (освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – 26 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, про програму виробничої практики, організаційні та правові питання, структуру виробничої практики, вимоги до написання звіту, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена на основі Положення про організацію та проведення професійної практики студентів на кафедрі медичної психології та психокорекції Українсько-Азербайджанського інституту соціальних наук і самоврядування МАУП. Практика студентів проводиться відповідно до учбових планів і є обов'язковою складовою навчальної підготовки.

Види практики та порядок її проходження визначаються державними освітніми стандартами. Зміст практики формується відповідно до навчальних планів кафедри медичної психології та психокорекції і конкретизується через загальні та індивідуальні завдання.

Терміни і тривалість практики встановлюються наказом по інституту відповідно до навчального графіка. Виробнича практика на кафедрі медичної психології і психокорекції проводиться після складання іспитів літньої сесії на четвертому курсі. Після закінчення практики здається диференційований залік. Термін практики становить 28 днів (224 години).

В організації, що є базою практики, студент четвертого курсу виконує обов'язки медичного психолога, передбачені штатним розкладом цієї організації.

Базовими предметами для закріплення теоретичних знань і придбання практичних навиків є патопсихологія, клінічна психологія, нейропсихологія, основи психотерапії, пропедевтика психічних захворювань, математико-статистичні методи обробки результатів у психології.

Загальною метою всіх видів практик є:

- закріплення і впорядкування теоретичних знань, отриманих протягом минулого навчального року;
- придбання і закріплення практичних навиків проведення патопсихологічного експерименту і роботи з пацієнтами;
- формування уміння застосовувати на практиці отримані протягом року теоретичні знання у відповідних напрямках професійної діяльності за профілем спеціальності;
- формування професійного клініко-психологічного мислення.

Завдання практики визначаються залежно від її видів, які згідно із освітнім стандартом, діляться на навчально-ознайомлюючу (в кінці другого курсу), виробничу (в кінці четвертого

курсу), переддипломну (на п'ятому курсі), науково-педагогічну (на п'ятому курсі, магістри). Завдання на практику розробляються і затверджуються на кафедрі та видаються студентам перед виходом на практику.

Основні характеристики всіх видів практик:

- етапність, що чітко простежується, і взаємозв'язок кожного подальшого виду практики з попереднім;
- якісне та кількісне розширення переліку основних завдань і їх складових від етапу до етапу;
- введення модульного поетапного принципу оволодіння практичними навиками і здачі звіту з практики;
- введення принципу індивідуальних завдань, в отриманні якого студент розписується, а керівник практики від кафедри поетапно їх приймає;
- індивідуалізований підхід до консультування студентів керівниками практики: студенти працюють міні-групою в дві людини з одним пацієнтом, всі питання, які виникають, вирішуються в індивідуальному порядку з керівниками практики;
- кількість загальногрупових теоретичних занять зведена до мінімуму (необхідні теоретичні відомості пропонується підготувати самостійно відповідно до виданого завдання);
- спільний перегляд відеоматеріалів з різних аспектів діагностики і психокорекції з розряду майстер-класів провідних фахівців;
- присутність групи на професорських клінічних розборах нестандартних і важких для діагностики пацієнтів (один раз на тиждень);
- використання розроблених основних вимог, форма написання і способів написання звіту з практики (максимально інформативного і з мінімально можливою витратою часу).

Метою виробничої практики є:

- поглиблення та закріплення теоретичних знань із спеціальних дисциплін;
- формування умінь застосовувати отримані теоретичні знання з практики;
- формування умінь вибудовувати професійні відносини з пацієнтами, здобуття навиків професійної комунікації і відчуття себе в професії;

- здобуття необхідних практичних професійних навиків роботи медичного психолога.

Завданнями виробничої практики є:

- вивчення основних напрямів практичної роботи медичного психолога в лікувальній установі;
- отримання навиків роботи з медичною документацією;
- отримання навиків розробки і застосування схем бесіди, планування патопсихологічного експерименту, аналізу документів, тестування з метою вирішення конкретних прикладних завдань;
- отримання навиків планування і проведення клінічного інтерв'ювання, розробки і застосування схем бесіди;
- закріплення навиків планування та проведення патопсихологічного експерименту, аналізу документів, тестування з метою вирішення конкретних прикладних завдань, аналізу та інтерпретації результатів, написання професійних висновків;
- вивчення методів клініко-психологічної діагностики особистісних дезадаптацій і порушень;
- вивчення методів клініко-психологічної діагностики порушень міжособистісних комунікативних функцій;
- вивчення методів клініко-психологічної діагностики стану психологічного стресу, особливостей особистісних реакцій на психологічний стрес і переважаючих захисних механізмів;
- закріплення навиків оформлення результатів своїх досліджень;
- закріплення навиків аналізу процесів взаємодії і взаємин медичного психолога з пацієнтами і фахівцями суміжних медичних професій.

Після закінчення виробничої практики студент-практикант повинен:

1. Знати мету, завдання та основну структуру патопсихологічного дослідження.
2. Знати мету, завдання та основні етапи клінічного інтерв'ювання.
3. Уміти виявляти основні клініко-психологічні прояви:
  - порушень усіх складових когнітивних процесів (сприйняття, уваги, пам'яті, мислення, інтелекту);

- особистісних дезадаптацій та порушень;
- міжособистісної комунікативної сфери;
- станів психологічного стресу.

4. Отримати навички організаційних складових професійної діяльності (планування роботи протягом дня, тижня, місяця, планування необхідних досліджень, планування конкретного дослідження; ведення протоколу дослідження, обробка результатів, написання висновку, узагальнення отриманих матеріалів).

ПРО ПРОГРАМУ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

За час проходження всіх видів практик студенти повинні отримати уявлення про:

- специфіку організації роботи медичної установи, зокрема, лікарняного стаціонару, і його відділень, де реалізується професійна діяльність медичного психолога;
- принципи, на яких будується ця професійна діяльність;
- специфіку роботи медичного психолога і психологічної служби організації, в якій він проходить практику;
- про завдання, які вирішує психологічна служба цієї організації;
- організаційну структуру психологічної служби цієї організації;
- ступінь відповідності психологічної служби організації своєму призначенню.

Перелік теоретичних знань, які студенти повинні отримати і закріпити за час проходження практики:

1. Організація і структура обслуговування населення у психіатричному стаціонарі.
2. Організація і структура обслуговування населення в стаціонарі соматичного профілю.
3. Мета, завдання, принципи і етапи проведення експериментально-психологічного дослідження в клінічній практиці.
4. Завдання і особливості проведення клінічного інтерв'ювання.
5. Порушення когнітивних функцій, їх видів і форм, механізми виникнення конкретних порушень.
6. Порушення емоційно-вольової сфери.
7. Порушення особистісної сфери, патопсихологічні механізми їх формування.

8. Порушення комунікативної сфери, патопсихологічні механізми їх формування.
9. Поняття психологічного стресу та адаптивних психологічних механізмів.
10. Теорії виникнення станів психологічного стресу, механізми його формування.
11. Профілактика стресу і подолання його наслідків у роботі клінічного інтерв'юера.
12. Порушення когнітивних функцій при конкретних захворюваннях (розумова відсталість, затримка психічного розвитку, органічне ураження мозку, епілептиформні стани, депресивні стани, тривожні стани тощо).
13. Порушення особистісної сфери при конкретних захворюваннях (розумова відсталість, затримка психічного розвитку, органічне ураження мозку, епілептиформні стани, депресивні стани, тривожні стани тощо).
14. Порушення комунікативної сфери при конкретних захворюваннях (розумова відсталість, затримка психічного розвитку, органічне ураження мозку, епілептиформні стани, депресивні стани, тривожні стани тощо).
15. Загальна психопатологія: основні психопатологічні симптоми та синдроми.
16. Нейропсихологічні синдроми поразки різних відділів кори ВПГМ.
17. Методи обстеження в клінічній психології.
18. Методи обстеження в психіатрії.
19. Методи обстеження в нейропсихології.
20. Основи психотерапії.
21. Психосоматичні розлади: етіологія, патогенез, основні клініко-патопсихологічні прояви.
22. Поняття норми і патології стосовно психіки людини.
23. Прояви психічних розладів.
24. Загальна психопатологія когнітивної сфери.
25. Загальна психопатологія емоційних розладів.
26. Загальна психопатологія вольових розладів.
27. Загальна психопатологія особистісних розладів.
28. Загальна психопатологія психосоматичних розладів.
29. Уявлення про місце психічних захворювань у нозологічній структурі.

30. Класифікація психічних захворювань (МКБ-10).
31. Приватна психіатрія.
32. Місце нейропсихології у системі нейронаук.
33. Структура нейропсихологічного обстеження та основні вимоги, що пред'являються до його проведення.
34. Методи нейропсихологічного дослідження.
35. Нейропсихологічні синдроми поразки різних відділів кори ВПГМ.
36. Методи обстеження психічно хворих.
37. Класифікація психічних розладів.
38. Розлади відчуттів, сприйняття і уявлень.
39. Розлади пам'яті та інтелекту.
40. Розлади мислення.
41. Емоційні розлади.
42. Вольові розлади.
43. Психомоторні розлади.
44. Порушення свідомості і самосвідомості.
45. Порушення свідомості.
46. Порушення самосвідомості.
47. Порушення особистості.
48. Психічні порушення при черепномозкових травмах.
49. Психічні порушення при судинних захворюваннях головного мозку.
50. Психічні порушення при соматичних захворюваннях.
51. Шизофренія.
52. Епілепсія.
53. Психосоматичні розлади.
54. Психопатії.
55. Затримки темпу психічного розвитку.
56. Розумова відсталість.
57. Визначення клінічного інтерв'ю.
58. Природа професійних відносин.
59. Як встановити контакт і налагодити позитивні терапевтичні відносини.
60. Освоєння навиків психологічної діагностики і оцінки.
61. Основні вимоги, що пред'являються до клінічного інтерв'юера.
62. Ідеальний клінічний інтерв'юер.
63. Професійні та етичні питання.

64. Імідж клінічного інтерв'юера.
65. Конфіденційність.
66. Інформована згода клієнта.
67. Ведення документації.
68. Профілактика стресу і подолання його наслідків у роботі клінічного інтерв'юера.
69. Поняття фактора, симптому та синдрому в нейропсихології.
70. Структура нейропсихологічного обстеження та основні вимоги, що пред'являються до його проведення.
71. Нейропсихологічні синдроми поразки потиличних відділів кори ВПГМ.
72. Нейропсихологічні синдроми поразки тім'яних відділів кори ВПГМ.
73. Нейропсихологічні синдроми поразки скроневих відділів кори ВПГМ.
74. Нейропсихологічні синдроми поразки лобових відділів кори ВПГМ.
75. Функціональна міжпівкульна асиметрія міжпівкульна взаємодія.
76. Поняття про моделі взаємодії в системі "клієнт — психотерапевт". Основні моделі взаємодії (патерналістська, клієнт-орієнтована, колегіальна, контрактна).
77. Поняття про психологічні захисти клієнта.
78. Механізми психологічних захистів.
79. Типологія особистості та психологічні захисти.
80. Поняття про опір.
81. Клінічні прояви опору.
82. Поняття про перенесення (трансфер) і контрперенесення.
83. Консультативний процес у поведінковій психотерапії.
84. Консультативний процес у аналітичній психології.
85. Консультативний процес у гуманістичній психології.
86. Методи патопсихологічного дослідження порушень когнітивних функцій.
87. Методи патопсихологічного дослідження порушень особистісної сфери.
88. Методи патопсихологічного дослідження порушень сфери міжособистісних комунікацій.
89. Методи дослідження стресостійкості та впливи мікро- й макросоціальних стресогенних чинників).

Перелік практичних навичок, якими повинен оволодіти студент після проходження виробничої практики:

1. Знати мету та завдання проведення патопсихологічного дослідження.
2. Знати структуру патопсихологічного дослідження (клінічне інтерв'ю, дослідження когнітивної сфери, дослідження особистісної сфери, дослідження сфери міжособистісних комунікацій, дослідження впливу мікро- й макросоціальних стресогенних чинників).
3. Знати основні завдання та етапи проведення клінічного інтерв'ювання.
4. Уміти організувати свою професійну діяльність (планування роботи протягом дня, тижня, місяця, планування необхідних досліджень, планування конкретного дослідження; ведення протоколу дослідження, обробка результатів, написання висновку, узагальнення отриманих матеріалів).
5. Уміти застосовувати на практиці методи діагностики порушень когнітивних функцій, їх різних видів і форм.
6. Уміти застосовувати методи діагностики порушень особистісної сфери.
7. Орієнтуватися в методах діагностики порушень сфери міжособистісних комунікацій.
8. Уміти застосовувати методи діагностики різних аспектів реагування особистості на психологічний стрес.
9. Удосконалювати навички ведення протоколу патопсихологічного дослідження.
10. Удосконалювати навички обробки і аналізу результатів патопсихологічного дослідження.
11. Знати основні вимоги до оформлення патопсихологічного висновку та уміти їх виконувати.
12. Удосконалювати навички застосування на практиці основ професійної етики.
13. Удосконалювати навички побудови професійних відносин з пацієнтами.
14. Зібрати матеріали, необхідні для виконання курсових робіт, дипломних, підготовки повідомлень та доповідей у науковому студентському співтоваристві.

Перелік практичних навичок для студентів.

1. Кольоровий гнозис.
2. Зорова увага та ефект ігнорування.

3. Лицевий гнозис.
4. Оптико-просторовий гнозис.
5. Слуховий гнозис.
6. Стереогнозис і тактильні функції.
7. Схема тіла.
8. Моторний та ідеомоторний праксис.
9. Конструктивний та просторовий праксис.
10. Динамічний праксис.
11. Мова.
12. Відображена мова.
13. Фонемний аналіз.
14. Розуміння мови.
15. Розуміння складних логіко-граматичних конструкцій.
16. Літерний гнозис та читання.
17. Письмо.
18. Лічба.
19. Пам'ять.
20. Увага.
21. Інтелектуальні процеси.
22. Формування понять.
23. Дискурсивне мислення.
24. Емоційна сфера.
25. Праворукість — ліворукість.
26. Методи поведінкової психотерапії.
27. Методи гуманістичної психотерапії.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Практику проходять в установах, з якими офіційно укладений договір про її проведення (Київська міська клінічна психіатрична лікарня № 1, Київська міська клінічна дитяча лікарня № 9). Студенти за індивідуальними клопотаннями можуть проходити практику в організаціях за місцем проживання або роботи, з дозволу завідувача кафедрою і деканату. Обов'язковою умовою для цього є можливість забезпечення організацією за родом своєї діяльності виконання програми конкретного виду практики. Вказана домовленість оформляється відповідним документом між інститутом і приймаючою організацією. Таким доку-

ментом є гарантійний лист-клопотання від приймаючої організації, підписаний її керівником і завірений печаткою організації про те, що організація клопочеться про дозвіл проходження практики в ній цим студентом і зобов'язується забезпечити йому необхідні умови. Такий лист і свою заяву, підписану завідувачем кафедри і деканом, студент повинен надати в деканат не пізніше, ніж за місяць до початку практики.

Виробнича практика є продовженням літнього учбового семестру, триває 28 днів із зайнятістю протягом одного робочого дня 4 години роботи безпосередньо з пацієнтами у відділенні лікарні і 4 години самостійної роботи з обробки результатів і роботою з документацією, відповідно, 224 години.

Студенти, які відсутні на практиці, не реалізували програму практики, отримали негативний відгук або не здали залік (іспит), вважаються такими, що не виконали навчальний план і не можуть бути переведені на наступний курс. Таким студентам надається можливість пройти практику повторно в період з 2 по 30 вересня наступного семестру після навчальних занять. За відсутності документального підтвердження поважності причини, за якою студент не з'явився на практику (хвороба і щось подібне) в урочний час, позаурочне проходження практики студентом оплачується. За наявності такого документа позаурочне проходження практики для студента є безкоштовним.

З початку практики студентові слід:

- Знати кафедрального керівника практики, місце проведення і термін проходження практики;
- уважно вивчити програму практики;
- підготувати бланки всіх необхідних для роботи з пацієнтами методик і стимульних матеріалів відповідно до програми практики;
- отримати в деканаті всі необхідні для проходження практики документи;
- отримати від керівника практики завдання на практику і інструктаж з організаційних питань.

У ході практики обов'язково:

- своєчасно прибути на місце практики, пройти інструктаж з техніки безпеки з метою забезпечення умов безпечної роботи на місцях і їх неухильного виконання;

- суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, встановленого в організації проходження практики;
- ознайомити керівника практики від організації з програмою практики і разом з ним погоджувати календарний план проходження практики;
- скласти та оформити звіт про проходження практики і подати його керівникам практики від організації і від кафедри для перевірки, завірити його підписами обох керівників, мати відгук про роботу студента за весь період проходження практики.

Після закінчення практики необхідно:

- повністю виконати програму практики та індивідуальне завдання;
- здати на кафедру оформлені звіт про практику і щоденник практики;
- скласти залік (іспит) з практики.

Залік (іспит) з практики приймає керівник практики від кафедри. У разі його хвороби залік (іспит) з практики може прийняти тільки завідувач кафедрою. З практики передбачається комплексний диференційований залік із виставленням оцінки.

Під час практики студент зобов'язаний:

1. Щодня заповнювати щоденник практики, фіксуючи в нім все, що він вивчив самостійно або в ході групових занять, а також ту роботу, яку він виконував протягом дня, виходячи з цього планувати роботу наступного дня.

2. Щодня оформляти частину звіту з практики з метою уникнення стресових ситуацій в кінці практики, якісно осмислювати проведену за день роботу і планувати справи наступного дня; у цьому режимі роботи до кінця терміну проходження практики звіт буде повністю готовий.

3. Оформлені частини звіту і записи в щоденнику показувати керівникові від кафедри не рідше як один раз на тиждень, а керівникові від бази щодня.

У ході практики з метою ознайомлення студентів з широким спектром форм і видів практичної роботи медичного психолога та зі специфікою різних напрямів його діяльності переміщуються студенти-практиканти з психіатричної лікарні в лікарню соматичного профілю, в кожній з яких професійна діяльність медичного психолога має свою специфіку, а також у структурних

підрозділах кожної з лікарень, в яких практична психологічна робота теж має свої особливості.

На базі Київської міської клінічної психіатричної лікарні № 1 студенти відвідують наступні підрозділи:

1. Стационарні відділення:

- дитяче відділення № 12 молодшого віку (1-й підрозділ від 3 до 6 років, 2-й підрозділ від 7 до 11 років);
- підліткове відділення № 11 (1-й підрозділ від 12 до 14 років, 2-й підрозділ від 15 до 17 років);
- доросле відділення психотичних розладів № 10;
- епілептологічне відділення № 19.

2. Амбулаторна служба:

- Київський міський науково-консультативний центр “Психічне здоров’я дітей і підлітків”;
- реабілітаційний центр.

3. Діагностична служба:

- лабораторія клінічної нейрофізіології;
- нейропсихологічна лабораторія.

На базі Київської міської клінічної дитячої лікарні № 9 студенти-практиканти знайомляться з роботою стаціонарних відділень:

- відділення загальнопедіатричного профілю № 5;
- гастроентерологічне відділення № 3;
- пульмонологічне відділення № 4.

Всі вказані структурні підрозділи двох лікарень дозволяють повністю охопити три основні напрями клінічної психології: патопсихологічний, нейропсихологічний, соматопсихологічний, і дати студентам-практикантам можливість ознайомитися з особливостями діагностичного процесу в кожному з них, а на подальших етапах практики попрацювати конкретно на кожному з цих напрямів. Зміст практики визначається змістом індивідуального завдання, що конкретизує вид практики.

Загальне керівництво практикою здійснює викладач кафедри (доцент) медичної психології і психокорекції, що призначається розпорядженням завідувача кафедрою з числа висококваліфікованих штатних співробітників кафедри. Цей викладач є керівником і організатором практики від кафедри.

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

- здійснювати вирішення організаційних питань щодо забезпечення практики на кафедрі;
- здійснювати вирішення організаційних і спірних питань, пов'язаних з проходженням практики, з керівництвом організації, що є базовими;
- здійснювати контроль за виконанням положень договору щодо забезпечення необхідних умов проходження практики студентами (надання робочого місця, необхідного контингенту хворих, медичної документації, достатньої в кількісному і якісному відношенні роботи із студентами керівника практики від бази тощо);
- здійснювати ознайомлення керівників практики від бази з вимогами, що пред'являються на кафедрі до програми практики, до оформлення звітів, узгодження з ними графіка роботи студентів і підрозділів організації, де кожен із студентів повинен проходити практику;
- здійснювати навчально-методичне керівництво змістом практики;
- здійснювати організацію виконання дисциплінарних вимог до проходження практики студентами;
- здійснювати поетапний прийом у студентів звітів з практики і щоденників;
- прийняти залік (іспит) з практики.

Керівництво практикою студентів на робочих місцях відповідно до вимог програми практики здійснює керівник практики від бази.

Керівника практики від бази зобов'язаний:

- забезпечити інструктаж студентів з техніки безпеки і специфіки роботи організації;
- контролювати виконання студентами правил внутрішнього розпорядку;
- здійснювати індивідуальне керівництво та контроль виконання студентами графіка роботи;
- здійснювати індивідуальне керівництво та контроль якості виконання студентами програми практики (загальних та індивідуальних завдань);
- оцінити роботу студента після закінчення практики (написання характеристики, ознайомлення із звітами та щоденниками студентів, допуск студентів від організації проходження практики до заліку (іспиту)).

- брати участь у складі комісії з прийому заліку (іспиту) з практики у студентів;
- оформити звіт з проведення практики в цій групі студентів.

СТРУКТУРА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

1. Аудиторно-лекційна робота студентів з керівником практики від бази:

- Поняття психологічного стресу та адаптивних психологічних механізмів. Теорії виникнення станів психологічного стресу, механізми його формування.
- Мета, завдання і особливості проведення клінічного інтерв'ювання.
- Особливості діагностики порушень особистісної сфери.

2. Аудиторно-консультативна робота студентів з керівником практики від бази і фахівцями бази:

- Присутність студентів на професорських клінічних розборах нестандартних і важких для діагностики пацієнтів (один раз у тиждень).
- Присутність студентів (вибірково) на діагностичних обстеженнях пацієнтів фахівцями лікарні.

3. Самопідготовка студентів за заданою тематикою:

- Повторення необхідних для подальших етапів роботи теоретичних розділів, заданих керівником практики.
- Вибір адекватних методів обстеження відповідних психологічних сфер.
- Підготовка необхідного стимулюючого матеріалу і бланків обстеження.

4. Самостійна робота студентів з пацієнтами:

- Послідовне проведення патопсихологічного експерименту для обстеження стану відповідних функцій і ведення протоколу обстеження.
- Обробка і аналіз отриманих результатів.
- Вдосконалення навиків написання патопсихологічного висновку.
- Оформлення частини звіту з практики, що стосується цього розділу роботи.

5. Спільний перегляд відеоматеріалів з різних аспектів діагностики і психокорекції з розділу майстер-класів провідних фа-

хівців з подальшим обговоренням, після чого необхідно оформити частину звіту з практики, що стосується цього розділу роботи:

- Коротка характеристика переглянутого матеріалу.
- Висновки щодо переглянутого фрагмента або фільму.

Контроль за виконанням програми практики здійснюється за принципом поетапної здачі студентами керівникові практики від кафедри частини звіту, що включає один практичний модуль. Таких модулів 4.

1. Порушення когнітивних функцій при конкретних захворюваннях (розумова відсталість, затримка психічного розвитку, органічне ураження мозку, епілептиформні стани, депресивні стани тощо). — 7 днів.

2. Порушення особистісної сфери при конкретних захворюваннях (розумова відсталість, затримка психічного розвитку, органічне ураження мозку, епілептиформні стани, депресивні стани тощо). — 7 днів.

3. Порушення комунікативної сфери при конкретних захворюваннях (розумова відсталість, затримка психічного розвитку, органічне ураження мозку, епілептиформні стани, депресивні стани тощо). — 7 днів.

4. Вивчення методів клініко-психологічної діагностики стану психологічного стресу, особливостей особистісних реакцій на психологічний стрес і переважаючих захисних механізмів. — 7 днів.

Підготовка і здача кожного модуля має такі етапи:

- Повторення теоретичного матеріалу за темою модуля (від 0 до 20 балів).
- Підбір адекватних методів дослідження цієї когнітивної функції і підготовка стимулюючих матеріалів (від 0 до 20 балів).
- Проведення патопсихологічного обстеження пацієнта, ведення протоколу (від 0 до 20 балів).
- Аналіз результатів, написання висновку (від 0 до 20 балів).
- Оформлення частини звіту з дослідження цієї когнітивної функції (від 0 до 20 балів).

Критерії оцінки практики. За кожний етап модуля студент звітує керівникові практики від кафедри після закінчення терміну роботи над цим етапом індивідуально. За кожен етап виставляється і фіксується оцінка. Загальна оцінка підготовки цього модуля складається з оцінок виконання кожного його ета-

пу (сумарна оцінка). Загальна оцінка практики складається з оцінок виконання кожного модуля (середня оцінка). Вона виставляється у відомість і залікову книжку.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

I. Організація стаціонарної служби.

1. Питання організації і структури обслуговування населення у психіатричному стаціонарі.
2. Питання організації і структури обслуговування населення в стаціонарі соматичного профілю.

II. Формування професійних навиків.

1. Визначення клінічного інтерв'ю.
2. Природа професійних відносин.
3. Як встановити контакт і налагодити позитивні терапевтичні відносини.
4. Освоєння навиків психологічної діагностики і оцінки.
5. Основні вимоги, що пред'являються до клінічного інтерв'юера.
6. Ідеальний клінічний інтерв'юер.
7. Питання професійної етики клінічного інтерв'юера.
8. Імідж клінічного інтерв'юера.
9. Принцип конфіденційності в роботі клінічного інтерв'юера.
10. Принципи автономії і інформована згода клієнта в роботі клінічного психолога.
11. Ведення документації.
12. Профілактика стресових станів і подолання наслідків у роботі клінічного психолога.

III. Загальна патопсихологія.

1. Основна мета, завдання, принципи і етапи проведення експериментально-психологічного дослідження в клінічній практиці.
2. Завдання і особливості проведення клінічного інтерв'ювання.
3. Порушення когнітивних функцій, їх видів і форм, механізми виникнення конкретних порушень.
4. Порушення емоційно-вольової сфери.
5. Порушення особистісної сфери, патопсихологічні механізми їх формування.
6. Порушення комунікативної сфери, патопсихологічні механізми їх формування.

7. Методи патопсихологічного дослідження порушень когнітивних функцій.
  8. Методи патопсихологічного дослідження порушень особистісної сфери.
  9. Методи патопсихологічного дослідження порушень сфери міжособистісних комунікацій.
- IV. Психологічний стрес і копінг-механізми.
1. Поняття психологічного стресу і адаптивних психологічних механізмів.
  2. Теорії виникнення станів психологічного стресу, механізми формування психологічного стресу.
  3. Класифікації станів психологічного стресу.
  4. Роль конституціональних і особистісних чинників у виникненні станів психологічного стресу.
  6. Роль мікросоціальних чинників у виникненні станів психологічного стресу.
  7. Роль макросоціальних чинників у виникненні станів психологічного стресу.
  8. Поняття, моделі, динаміка розвитку професійного вигорання як наслідки психологічного стресу.
  9. Фази професійного вигорання.
  10. Наслідки професійного вигорання як наслідки психологічного стресу.
  11. Профілактика психологічного стресу і подолання його наслідків.
- V. Формування професійних навичок.
1. Визначення клінічного інтерв'ю.
  2. Природа професійних відносин.
  3. Як встановити контакт і налагодити позитивні терапевтичні відносини.
  4. Освоєння навичок психологічної діагностики і оцінки.
  5. Основні вимоги, що пред'являються до клінічного інтерв'юера.
  6. Ідеальний клінічний інтерв'юер.
  7. Питання професійної етики клінічного інтерв'юера.
  8. Імідж клінічного інтерв'юера.
  9. Принцип конфіденційності в роботі клінічного інтерв'юера.
  10. Інформована згода клієнта.
  11. Ведення документації.
  12. Психологічні чинники медичної діяльності.

13. Профілактика стресових станів і подолання його наслідків у роботі клінічного психолога.
14. Чинник відповідальності за свою діяльність і свобода ухвалення рішень.
15. Кримінальна, судова, цивільна відповідальність медичного працівника (лікаря, психолога).

VI. Клінічна психологія.

1. Порушення когнітивних функцій при конкретних захворюваннях (розумова відсталість, затримка психічного розвитку, органічне ураження мозку, епілептиформні стани, депресивні стани, тривожні стани, шизофренія, епілепсія, психосоматичні розлади, психопатії).
2. Порушення особистісної сфери при конкретних захворюваннях (розумова відсталість, затримка психічного розвитку, органічне ураження мозку, епілептиформні стани, депресивні стани, тривожні стани, шизофренія, епілепсія, психосоматичні розлади, психопатії).
3. Порушення комунікативної сфери при конкретних захворюваннях (розумова відсталість, затримка психічного розвитку, органічне ураження мозку, епілептиформні стани, депресивні стани, тривожні стани, шизофренія, епілепсія, психосоматичні розлади, психопатії).
4. Психосоматичні розлади: етіологія, патогенез, основні клініко-патопсихологічні прояви.

VII. Загальна психопатологія.

1. Поняття норми і патології стосовно психіки людини.
2. Прояви психічних розладів.
3. Класифікація психічних розладів
4. Розлади відчуттів, сприйняття і уявлень.
5. Розлади пам'яті та інтелекту.
6. Розлади мислення.
7. Емоційні розлади.
8. Вольові розлади.
9. Психомоторні розлади.
10. Порушення свідомості і самосвідомості.
11. Порушення особистості.
12. Основні синдроми в психіатрії.
13. Методи обстеження психічно хворих.

VIII. Приватна психіатрія.

1. Уявлення про місце психічних захворювань у нозологічній структурі.
2. Класифікація психічних захворювань (МКБ-10).
3. Психічні порушення при органічних ураженнях головного мозку.
4. Психічні порушення при захворюваннях головного мозку.
5. Психічні порушення при соматичних захворюваннях.
6. Шизофренія.
7. Епілепсія.
8. Психосоматичні розлади.
9. Психопатії.
10. Затримки темпу психічного розвитку.
11. Розумова відсталість.

IX. Нейропсихологія.

1. Місце нейропсихології у системі нейронаук.
2. Поняття чинника, симптому і синдрому в нейропсихології.
3. Структура нейропсихологічного обстеження і основні вимоги, що пред'являються до його проведення.
4. Нейропсихологічні синдроми поразки потиличних відділів кори БПГМ.
5. Нейропсихологічні синдроми поразки тім'яних відділів кори БПГМ.
6. Нейропсихологічні синдроми поразки скроневих відділів кори БПГМ.
7. Нейропсихологічні синдроми поразки лобових відділів кори БПГМ.
8. Функціональна міжпівкульна асиметрія і міжпівкульна взаємодія.
9. Структура нейропсихологічного обстеження і основні вимоги, що пред'являються до його проведення.
10. Методи нейропсихологічного дослідження.
11. Колірний гнозис.
12. Зорова увага і ефект ігнорування.
13. Лицьовий гнозис.
14. Оптико-просторовий гнозис.
15. Слуховий гнозис.
16. Стереогнозис і тактильні функції.
17. Схема тіла.

18. Моторний, ідеаторний та ідеомоторний прaxis.
19. Конструктивний і просторовий прaxis.
20. Динамічний прaxis.

21. Мова.

22. Фонемний аналіз.

23. Розуміння мови.

24. Розуміння складних логіко-граматичних конструкцій.

25. Буквений гнозис і читання.

26. Лист.

27. Цифровий рахунок гнозису.

28. Пам'ять.

29. Увага.

30. Інтелектуальні процеси.

31. Формування понять.

32. Дискурсивне мислення.

33. Емоційна сфера.

X. Основи психотерапії.

Поняття про моделі взаємодії в системі “клієнт — психотерапевт”. Основні моделі взаємодії (патерналістська, клієнт-орієнтована, колегіальна, контрактна).

1. Поняття про психологічний захист клієнта.
2. Механізми психологічного захисту.
3. Типологія особи і психологічні захисти.
4. Поняття про опір.
5. Клінічні прояви опору.
6. Поняття про перенесення (трансфер) і контрперенесення.
7. Консультативний процес у поведінковій психотерапії.
8. Методи поведінкової психотерапії.
9. Консультативний процес в аналітичній психології.
10. Методи аналітичної психотерапії.
11. Консультативний процес у гуманістичній психології.
12. Методи гуманістичної психології.

XI. Вікові аспекти клінічної психології.

1. Вікові особливості проявів розладів когнітивної сфери.
2. Вікові особливості проявів розладів особистісної сфери.
3. Вікові особливості проявів розладів комунікативної сфери.
4. Вікові особливості проявів розладів емоційної сфери.

XII. Математико-статистичні методи в психології та медицині.

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Оформлення звіту з виробничої практики має такі складові:

1. Титульна сторінка.
2. Зміст.
3. Розділ 1
4. Розділ 2.
5. Розділ 3.

Зміст включає перелік усіх розділів і підрозділів звіту з вказівкою нумерації сторінок їх місцезнаходження в звіті.

Розділ 1 повинен містити:

- інформацію про організацію, в якій проходила практика (офіційна повна назва, юридична і фактична адреса, прізвище, ім'я, по батькові і робочий телефон керівника організації, прізвище, ім'я, по батькові, посада і робочий телефон керівника практики від організації, історичні відомості про організацію, структурні підрозділи і їх призначення;
- опис індивідуального і загального завдання на практику (визначається керівником практики від кафедри), яке необхідно було виконати в ході практики, і поставлених перед студентом завдань.

Розділ 2 повинен містити:

- опис етапів проходження практики (патопсихологічне обстеження когнітивних функцій);
- опис вибраних методів обстеження.

Розділ 3 повинен містити:

- результати обстеження когнітивних процесів, отримані особисто студентом-практикантом, які повинні включати первинні матеріали (заповнені пацієнтом бланки обстеження, малюнки і подібне), протоколи обстежень, обробку результатів, висновки за наслідками обстеження;
- оцінку студентом успішності проходження практики з вказівкою конкретних результатів (освоєні методики, форми роботи, отримані навички професійного спілкування з пацієнтами тощо), оцінку перспектив подальшого проходження практики в цій організації.

Студенту необхідно також щодня заповнювати щоденник практики, в якому підписом керівника практики від організації

фіксується щоденне перебування студента на робочому місці, а також перераховуються конкретні види виконаних протягом дня видів роботи. Щоденник стандартної форми видається студентові до початку практики в деканаті. У деканаті видається також загальногруповий напрям на практику для організації (що необхідно організації як юридичне підтвердження даних про загальну кількість студентів, що пройшли практику за рік для формування власних звітів, а з іншого боку, є організуючим чинником для адміністрації підприємства).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамова Г. С. Практическая психология. — М.: Академический проект, 2001.
2. Батуев А. С. Физиология высшей нервной деятельности и сенсорных систем. — М.; СПб.: Питер, 2008.
3. Бизюк А. П. Компендиум методов нейропсихологического исследования. — СПб., 2005.
4. Бизюк А. П. Основы нейропсихологии. — СПб., 2005.
5. Блейхер В., Крук И., Боков С. Клиническая патопсихология: Руководство для врачей и клинических психологов. — Воронеж, 2002.
6. Бодалев А. А., Столин В. А. Общая психодиагностика. — СПб.: Речь, 2000.
7. Вітенко І. С., Чабан О. С. Основи загальної і медичної психології. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003.
8. Данилова Н. Н. Психофизиология. — М.: Аспект-пресс, 2001.
9. Данилова Н. Н., Крылова А. Л. Физиология высшей нервной деятельности. — Ростов н/Д: Фенікс, 2005.
10. Доброхотова Т. А., Брагина Н. Н. Нейропсихиатрия. — М.: Бинов, 2006.
11. Карвасарский Б. Д. Клиническая психология. — М.; СПб.: Питер, 2006.
12. Карвасарский Б. Д. Психотерапевтическая энциклопедия. — М.; СПб.: Питер, 2005.
13. Коркина М. В. Психиатрия. — М.: Медпресс-информ, 2008.
14. Леонтьев А. Н. Лекции по общей психологии. — М., 2000.
15. Лурия А. Р. Лекции по общей психологии — СПб.: Питер, 2006.

16. Максименко С. Д., Максименко К. С., Пануча М. В. Психологія особистості. — К., 2007.
17. Максименко С. Д. Загальна психологія. — К., 2008.
18. Максименко С. Д., Чуприков А. П., Прокопович Е. М., Лобанів С. О. Патопсихологія: Навч. посіб. — К., 2009.
19. Ремшмидт Х. Детская и подростковая психиатрия. — М., 2004.
20. Рубинштейн С. Я. Экспериментальные методики патопсихологии и опыт применения их в клинике. — М.: Апрель-пресс, 2007.
21. Снежневский А. В. Общая психопатология. — М.: Медпресс-информ, 2008.
22. Справочник по психологии и психиатрии детского возраста / Ред. С. Ю. Циркина. — М.; СПб.: Питер, 2004.
23. Телейко А. Б., Чорней Р. К. Математико-статистичні методи в соціології та психології: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007.
24. Тертель А. Л. Психология: Курс лекцій. — М., 2006.
25. Турніна О. Л. Практикум з психології. — К.: МАУП, 2007.
26. Фланаган Д. С., Фланаган Р. С. Клиническое интервьюирование. — М., 2005.
27. Чабан О. С., Ящук В. Г., Несторович Я. М. Психічне здоров'я. — Тернопіль: ГДМУ Укрмедкнига, 2008.
28. Юр'єва Л. Н. Клінічна суїцидологія. — Дніпропетровськ: Пороги, 2006.
29. Яковлев Г. М. Клиническая психология и психофизиология. — СПб., 2003.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Про програму виробничої практики.....	6
Організаційні та правові питання проведення практики.....	11
Структура виробничої практики.....	16
Програма практики (тематичний план).....	18
Вимоги до написання звіту з виробничої практики.....	23
Список літератури.....	24

Відповідальний за випуск А. Д. Вегеренко
Редактор С. М. Толкачова
Комп'ютерне верстання А. А. Кучерук

Зам. № ВКЦ-4786

Формат 60 84/16. Папір офсетний.

Друк ротаційний трафаретний.

Наклад 150 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008